

15 Iulie 2008, nr. 310

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare

(înregistrat în Parlament cu numărul 2079.2008 din 20 Iunie 2008)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Proiectul de lege propus urmărește modificare și completarea Codului cu privire la știință și inovare a Republicii Moldova nr. 259-XV din 15.07.2004 (art.76-80, 83-85, 87, 134, 157), în vederea eficientizării modalității de administrare a științei și inovării. Astfel, potrivit autorilor notei informative de însoțire a proiectului, "Implementarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova pe parcursul a circa 4 ani, de rînd cu avantajele oferite de noua legislație și soldate cu revitalizarea sferei științei și inovării, au evidențiat și unele propuneri de optimizare a sistemului de administrare a sferei științei și inovării în Republica Moldova".

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. În general, considerăm argumentarea prezentată în nota informativă de însoțire a proiectului suficientă, serioasă și valabilă. Autorii descriu elementele noi care vor fi introduse prin promovarea proiectului (vezi secțiunea 5.1 de mai jos), însă, la compararea proiectului cu cele indicate în nota informativă se constată anumite inexactități și neclarități (vezi secțiunea 5.2 de mai jos).

5.1. Elementele noi ale proiectului. Autorii notei informative evidențiază elementele noi care vor fi introduse prin promovarea proiectului, și anume:

"a) optimizarea secțiilor de științe prin modificarea componenței și micșorarea numărului secțiilor de la 6 la 3;

b) optimizarea managementului științei și inovării prin:

- lichidarea verigii intermediare în administrare, între conducerea Academiei de Științe și secțiile de științe, prin punerea în sarcină a conducerii secțiilor de către vicepreședinții Academiei de Științe;
- micșorarea numărului membrilor Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică de la 17 la 15;

c) completarea corpului academic cu savanți tineri prin:

- limitarea numărului total de membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe pînă la 105 persoane în vîrstă de pînă la 70 ani;
- admiterea doctorilor habilitați la concursul pentru funcțiile de conducere ale Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică și ale secțiilor de științe;

d) sporirea eficienței activității și responsabilității membrilor titulari și membrilor corespondenți față de comunitatea științifică și stat prin:

- instituirea trecerii la statutul de membru de onoare în cazul pierderii cetățeniei Republicii Moldova și legăturii cu comunitatea științifică din țară;
- majorarea sporului pentru titlul de membru titular, membru corespondent, grad științific, titlu științific și titlu științifico-didactic în cuantum:
  - membru titular - 3000 lei;
  - membru corespondent - 1500 lei;
  - doctor habilitat, profesor universitar, profesor cercetător - 700 lei;
  - doctor, conferențiar universitar, conferențiar cercetător - 300 lei."

5.2. Inexactitățile și neclaritățile notei informative. În argumentarea prezentată există anumite inexactități și neclarități. Astfel, nota informativă menționează despre majorarea sporului pentru titlul de membru corespondent în cuantum de 1500 de lei, pe cînd în punctul 3 al Articolului I al proiectului se propune substituirea cuantumului stabilit actual pentru această categorie de 1000 de lei cu suma de 2000 de lei, deci nu 1500 prevăzute în nota informativă.

Neclarități există și în legătură cu motivele din care beneficiile pentru anumite categorii se măresc cu 100% (pentru membrii titulari - de la 1500 la 3000 de lei, pentru membrii corespondenți - de la 1000 la 2000 de lei), iar pentru alte categorii beneficiul sporește doar cu 50% (doctor, conferențiar universitar, conferențiar cercetător - de la 200 la 300 de lei) sau chiar cu 40% (doctor habilitat, profesor universitar, profesor cercetător - de la 500 la 700 de lei). Considerăm că pentru o abordare atît de discriminatorie era necesară o justificare.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

Cu toate acestea, asemenea referințe nu se conțin nici în textul proiectului, nici în nota informativă. Autorii notei informative menționează doar că pentru a implementa efectiv modificările și completările propuse la Codul cu privire la știință și inovare este necesar, printre alte măsuri, și "desemnarea direcțiilor prioritare de cercetare pentru anii 2009-2012, racordate la obiectivele Uniunii Europene și celor stabilite în Planul Național de Dezvoltare."

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Nota informativă conține o asemenea fundamentare. Astfel, autorii notei informative menționează: "Implementarea proiectului de lege în cauză nu necesită mijloace financiare suplimentare celor prevăzute de buget, deoarece mijloacele solicitate pentru majorarea indemnizațiilor vor fi acoperite din contul limitării numărului de membri corespondenți și membri titulari ai Academiei de Științe, trecerii unor membri titulari în rîndul celor de onoare, reducerii statelor de personal din Secțiile de științe."

Considerăm că fundamentarea economico-financiară prezentată urma să prezinte calcule matematice exacte cu privire la numărul actual al membri corespondenți și membri titulari ai Academiei de Științe, precum și numărul membrilor din statele de personal ai secțiilor de știință care urmează a fi reduși și economiile care s-ar crea în rezultatul acestei modificări, pe de o parte, precum și numărul

beneficiarilor actuali de indemnizații și sporuri, sumele actuale totale ale acestor cheltuieli și sumele cu care urmează să se mărească acestea. Doar o analiză a acestor cifre ar fi de natură să convingă de faptul afirmat de autorii notei informative, precum că implementarea proiectului nu va atrage mijloace financiare suplimentare.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Proiectul urmărește crearea unor beneficii pentru deținătorii de titluri și grade științifice, prin:

- * mărirea (dublarea) indemnizațiilor lunare viagere stabilite pentru membrii titulari (de la 1000 la 2000 de lei) și membrii corespondenți ai Academiei de Știință (de la 1500 la 3000 de lei);
- * mărirea sporului la salariu pentru următoarele categorii de cercetători științifici: doctor habilitat, profesor universitar, profesor cercetător - de la 500 la 700 de lei; doctor, conferențiar universitar, conferențiar cercetător - de la 200 la 300 de lei.

Considerăm că promovarea unor asemenea interese respectă criteriul interesului public, deși modalitatea de mărire a acestor cuantumuri trezește anumite nedumeriri, în legătură cu abordarea discriminatorie a acestor categorii (a se vedea secțiunea 5.2 de mai sus).

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale Limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul propune modificări referitoare la organizarea internă a Academiei de Științe și în general modificări ce țin de optimizarea managementului științei în Republica Moldova. În general, aceste modificări nu sînt susceptibile de a genera riscuri de coruptibilitate la implementare.

Concluzii

În concluzie, considerăm că proiectul nu este afectat de norme coruptibile, excepție făcînd doar stabilirea discriminatorie a modalității de mărire a beneficiilor pentru diferite categorii de beneficiari.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției